

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

§ 224

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilun tilannekatsaus (kehittämiskokousasia)

TRE:3720/00.01.03/2021

Valmistelija / lisätiedot:
Teppo Rantanen

Valmistelijan yhteystiedot

Työllisyysjohtaja Regina Saari, puh. 050 346 9603, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilun ja kuntien pysyvän työllisyyspalvelumallin valmistelun tilannekatsaus merkitään tiedoksi.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Teppo Rantaselle sekä työllisyysjohtaja Regina Saarelle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana.

Perustelut

Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaan kuntien roolia työllisyyspalvelujen järjestäjänä vahvistetaan. Uudistuksia tehdään useassa aallossa vuoteen 2024 saakka. Ensimmäisenä toimena laajennettiin vuonna 2018 päättyneet työllisyyden edistämisen kuntakokeilut. Hallitusohjelman mukaan hallitus päättää työllisyyspalvelujen pysyvistä palvelurakenteista tällä hallituskaudella.

Hallitus päätti puoliväliriihessään jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Siirron yhteydessä on tarkoitus luoda rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi. Hallituksen esitys on määrä valmistella siten, että tehtävät siirtyvät kunnille vuoden 2024 aikana ja kuntakokeilulle säädetään jatko siihen asti. Palvelumallia ja siihen liittyviä useita eri lainsäädännöllisiä uudistuksia valmistellaan työllisyyden edistämisen ministeriryhmän palvelurakenne-alatyöryhmässä ja palvelut-alatyöryhmässä. Tampereelta on edustaja palvelurakenneryhmässä.

Kuntakokeilujen kautta tapahtuva siirtyminen pysyvään TE-palvelujen siirtoon tulee Pirkanmaan sisällä valmistella tiiviissä kuntayhteistyössä yhdessä valtion toimijoiden kanssa (TE-toimisto ja ELY-keskus). Valtio on

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

valmistelemassa tiekarttaa valtion toimien osalta. Myös kunnissa tulee valmistella muutokseen liittyvä aikataulu ja tiekartta, joiden avulla saadaan rakennettua hallitut muutosprosessit vuoden 2024 siirtymään liittyen. Valmistelussa on otettava huomioon jatkuvan oppimisen ja työllisyyspalvelujen yhteistyömallien lisäksi muun muassa elinkeinopalvelujen ja työnantaja- ja yrityspalvelujen integraatio sekä sote-uudistuksen lakisääteiset yhdyspinnat työllisyyteen ja kotoutumisprosesseihin.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilut käynnistyivät 1.3.2021. Suomessa on 25 kokeilualueetta, ja alueisiin kuuluu yhteensä 118 kuntaa tai kaupunkia, mm. kaikki suuret kaupungit. Osallistuvien kuntien lukumäärällä mitattuna Pirkanmaan 22 kuntaa käsittävä kokeilualue on selvästi suurin. Asiakasmäärältään Pirkanmaan kokeilua suurempi on ainoastaan Helsingin kaupungin kokeilu. Tampere johtaa ja koordinoi Pirkanmaan kokeilukokonaisuutta ja osa palveluista on keskitetty Tampereelle.

Kuntakokeilujen käynnistyminen siirtyi joulukuussa 2020 tehdyllä viime hetken päätöksellä vuodenvaihteesta maaliskuun 2021 alkuun. Kahden kuukauden viivästys vaikeuttaa kuluvalle vuodelle asetettuihin työllisyys- ja taloustavoitteisiin pääsemistä sekä on aiheuttanut kokeilukunnille kokeilun siirtymisestä aiheutuneita kustannuksia, jotka työ- ja elinkeinoministeriö on luvannut kuitenkin kompensoida.

Työllisyyden kuntakokeilu mahdollistaa asiakkaiden tehokkaamman ohjaamisen työhön, koulutukseen ja työllistymistä edistäviin palveluihin. Tampereella kokeiluun maaliskuun puolella välissä siirretyn noin 19 000 asiakkaan haltuunotto vie aikaa arviolta toukokuun loppuun asti ja tehostuneen ohjauksen vaikutukset näkyvät viiveellä. Tuoreimmat käytettävissä olevat tiedot työttömyydestä ja työmarkkinatukikustannuksista koskevat maaliskuun tilannetta, ja niissä kokeilun käynnistyminen ei vielä näy.

Pirkanmaalla työttömistä on TE-toimiston asiakkaina 30 % ja kokeilun asiakkaina 70 %. Kaikista työnhakijoista TE-toimiston asiakkaina on 56 % ja kokeiluissa 44 %.

Tampereen työttömyysaste oli maaliskuun 2021 lopussa 14,2 %. Siinä on kasvua edellisvuodesta 0,4 prosenttiyksikköä. Korona on lisännyt erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrää. Koko maan työttömyysaste oli 12,6 %, jossa nousua vuoden takaisesta 0,8 prosenttiyksikköä. Kuutoskaupungeista Tamperetta alhaisempi työttömyysaste oli Espoossa (11,7 %) ja Oulussa (13,9 %). Uusia avoimia TE-toimistoon ilmoitettuja työpaikkoja oli Tampereella 5 580 kappaletta, missä on kasvua vuoden takaiseen noin 29 %. Vakavat kohtaanto-ongelmat vaikeuttavat yritysten kasvua. Tampereen kaupungin työmarkkinatukikustannukset tammi-huhtikuussa olivat 7,2 milj. euroa, mikä on 16 % (+ 1 milj. euroa) enemmän kuin vuotta aiemmin.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kuntakokeilun asiakastyö Tampereella on käynnistynyt suunnitelmien mukaan. Asiakkaat on jaettu alustavan palvelutarvearvion perusteella OMA-valmentajille ja tällä hetkellä on käynnissä asiakkaiden henkilökohtainen kontaktointi. Koronasta johtuen asiakaspalvelu toteutetaan pääsääntöisesti etäyhteyksin. Asiakkaiden lähtötilanteeseen perehtyminen on edellytys tehokkaalle palveluohjaukselle ja työnvälitykselle. Asiakkaiden ohjaus palveluihin on käynnistynyt kontaktointien myötä. Siirtyneillä asiakkailla on havaittu olevan paljon ns. suunnitelmavelkaa, eli lakisääteiset työllistymissuunnitelmansa on laatimatta tai päivittämättä.

Asiakaspalvelussa keskiössä on kohtaanto-palvelujen rakentaminen ja työnvälitys. Asiakkaille suunnattuja palveluja on rakennettu yhdessä alueen kumppanuustoimijoiden kanssa ekosysteemipohjaisella mallilla siten, että asiakkaan palveluprosessin eri vaiheissa pystytään kohdentamaan palveluverkoston toimijoista paras osaja asiakkaan avuksi. Tarvittaessa palvelut toteutetaan moniammatillisesti. Erityistä huomiota on kiinnitetty oppilaitosten kanssa jatkuvan oppimisen palveluiden ja työllistymistä edistävien palveluiden integraatioon. Yksityisen sektorin kanssa rakennetut yhteiset työnvälitysmallit ja kaupungin yrityskoordinaattoreiden toteuttama työnetsijätoiminta tukee osaltaan työntajien tarpeiden ja työnhakijoiden kohtaamista.

Tampereen maahanmuuttajien osaamiskeskus vastaa Pirkanmaan kokeilukuntien välisen sopimuksen mukaisesti palvelujen tarjoamisesta kotoutumisaikaisille maahanmuuttajille koko kokeilualueella. Tamperelaisia osaamiskeskus palvelee myös kotoutumisajan jälkeen. Kokeilun asiakkaista osaamiskeskuksen palveluvastuulla on noin 3 700. Kokonaisuutta kehitetään yhteistyössä alueen koulutustoimijoiden, sosiaalipalvelujen, Kelan, maahanmuuttajatoimijoiden ja muun palveluekosysteemin kanssa. International House Tampere ja monikielinen neuvonta Mainio tukevat osaltaan kokeilun työnhakija- ja työntajapalvelujen toteuttamista. Mainion palvelut ovat koko kokeilualueen käytettävissä Pirkanmaalla. Osaamiskeskustoimintaan on haettu valtion erityisavustusta.

Työntajien ja työnhakijoiden kohtaamista edistetään kontaktoimalla yrityksiä piilotyöpaikkojen löytämiseksi, yritysten kanssa tehtävillä rekrytointiprojekteilla sekä kampanjoiden ja virtuaalisten tapahtumien avulla. Osaamistarpeiden ennakkoinnilla parannetaan koulutusten osuvuutta, tehostetaan uraohjausta sekä tuotetaan tietoa yritysideoiden pohjaksi. Käynnissä on ennakointityö sote-, teollisuus-, kiertotalous-, elämystalous- sekä yrittäjyyden toimialoilla. Lisäksi kasvupalveluissa hyödynnetään kehittyneempää data-analytiikkaa yrityskehityksen palvelutarpeiden tunnistamisessa ja palvelujen kohdentamisessa. Parhailaan valmisteilla on palveluohjelmat yksinyrittäjien sekä pelialan ja ravintola-alan yrittäjyyden tukemiseksi.

Alkavan yrittäjyyden neuvontapalveluja kehitetään vastaamaan työmarkkinoiden murrokseen ja erityisesti kevytyrittäjyyden

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

palvelutarpeisiin. Uudet palvelut huomioivat erityisesti kokeilun kohderyhmänäkin olevat nuoret ja maahanmuuttajataustaiset alkavat yrittäjät. Startup-talo Platform6:n toiminta on käynnistynyt hyvin, ja alkukartoituksen perusteella yli 80 % yrityksistä aikoo rekrytoida seuraavan kuuden kuukauden kuluessa.

Kuntakokeilun haasteena toiminnan operatiivisen johtamisen näkökulmasta on tiedolla johtamiselle välttämättömän raakadatan saatavuus. Kokeilukunnilla ei ole mahdollisuutta asiakastietojärjestelmässä olevien tietojen käsittelyyn data-analytiikan keinoin toisin kuin TE-hallinnolla. Asiaan on pyritty vaikuttamaan laajasti edunvalvonnalla. Tuore työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö kokeilulain muuttamisesta suosittaa tämän puutteen korjaamista. Asia olisi korjattavissa yhteisrekisterin keinoin.

Valtakunnallisesti kuntakokeilujen toteutumista seurataan monin tavoin. Työ- ja elinkeinoministeriö ja KEHA-keskus ovat mm. perustaneet kaikille avoimen tietoportaalien, jonka kautta yksittäisten kokeilukuntien tai -alueiden kehitystä voi tarkastella tiettyjen työllisyysmittarien valossa. Lisäksi työllisyyden kuntakokeilujen vaikutuksia tullaan arvioimaan valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminnan (VN TEAS) hankkeen avulla. Erityishuomio kiinnitetään kokeilujen työllisyys-, kustannus- ja hyvinvointivaikutuksiin. Pirkanmaan kokeilualaue on mukana tutkimuksessa.

Tiedoksi

Teppo Rantanen, Regina Saari, Sari Oksanen, Mari Taverne, Irene Impiö, Tuula Mikkonen

Liitteet

1 Khkeko 24.5.2021 Työllisyyden edistämisen kuntakokeilun tilannekatsaus

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 1.6.2021 www.tampere.fi

Päätös on annettu tiedoksi sähköisesti 26.5.2021.

Tampere
26.05.2021

Elina Nikkilä
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§224

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)